

Ahmet HADŽIPAŠIĆ, premijer Vlade FBiH

ISTRAJATI NA PUTU SAMOODRZIVOG RASTA

Rezultati privatizacije, gledano u cjelini, nisu u skladu sa očekivanjima, ali su u zadnje vrijeme i na ovom planu uočljivi pozitivni pomaci * Vlada predložila novi koncept orijentiran na resurse, finansijski održiv i apolitičan proces, te osposobljavanje preduzeća za privatizaciju restrukturiranjem i rasterećenjem obaveza prema državi * 2004. odlučna prekretnica u ekonomskom razvoju zemlje - okosnica svih mjera koje Vlada poduzima ide u tom pravcu * Samo reforme vode BiH u zajednicu evropskih zemalja

IS obzirom na sve okolnosti u kojima je startala, «uhodavala» se i radila ova Vlada, moram reći da sam zadovoljan rezultatima ostvarenim u ovom, ipak, relativno kratkom periodu (imenovanje Vlade FBiH je potvrđeno u Predstavničkom domu Parlamenta FBiH 14. februara 2003., a konstituirajuću sjednicu Vlada je održala 17. februara 2003. godine). Ova ocjena ne znači da je stupanj zadovoljstva isti kad su u pitanju učinci u svim segmentima, jer cijenim da su neke stvari trebale i mogle biti brže, a samim tim i efikasnije. No, nije uvijek sve zavisilo samo od Vlade. Njeno opredjeljenje da uzme maksimum od mogućeg ispoštovano je, mogu reći, do kraja u svim oblastima. Uz to se podrazumijeva da to uvijek nismo bili u mogućnosti uraditi sami, bez političke podrške, pogotovo u slučajevima koji su bespogovorno zahtijevali energičnije otklanjanje ostataka prošlosti. Naslijeđeni problemi su manje-više poznati, pa ne želim da ih ponavljam. No, želim reći da je uz njih ovo razdoblje praćeno i naglašenim socijalnim tenzijama i sve intenzivnijim pritiscima sindikata i udruženja penzionera zbog nerješavanja zahtjeva koji se postavljaju godinama.

U mnoštvu problema, izloženi kontinuiranom riziku da se bavimo rješavanjem dnevnih zadataka, nastojali smo pažnju prioritarno zadržati na strateškim pitanjima, a to su ekonomske reforme.

U okviru limitiranih budžetskih i drugih izvora finansiranja uspjeli smo obezbijediti sredstva i ući u reviziju «Agrokomerca», osigurana su i sredstva za arbitražu u «Aluminijumu», raspisani su tenderi za privatizaciju četiri preduzeća iz grupe G1 - «Bira» Bihać, «Granit» Jablanica, «Metalno» Zenica i «Enker» Tešanj. Istovremeno je, u saradnji sa predstavnicima međunarodne zajednice, došlo do ubrzanja procedure za privatizaciju još nekoliko strateških preduzeća, kao što su Holliday Inn, Energoinvest Livnica i Unis Tativ. Pored toga, uhvatili smo se ukoštac i sa razrješavanjem dosta nepopularnog problema unutrašnjih dugovanja. Strategija, koju smo radili zajedno sa OHR-om i MMF-om, ukazuje na to da je neophodno otpisati jedan dio unutaršnjih dugovanja, dio pretvoriti u javni dug, a jedan dio reprogramirati sa mogućnošću otkupa. U prvoj fazi implementacije ove strategije, neka od ovih pitanja su i normativno regulisana, kao što su osnove i način uvezivanja radnog staža i osiguranje obaveznog zdravstvenog osiguranja. U toku su dogovori sa međunarodnim predstavnicima o modelu rješavanja ovih pitanja na način da se ne stvore velika nova opterećenja za fondove. Definitivno razrješavanje unutrašnjih dugovanja je, u krajnjoj liniji, u funkciji davanja zamaha procesu privatizacije koji je znatno usporen tokom godine koju ispraćamo. To je bio razlog da Vlada predloži novi koncept privatizacije, koji podrazumijeva proces orijentiran na resurse, finansijski održiv i apolitičan proces, te osposobljavanje preduzeća za privatizaciju restrukturiranjem i rasterećenjem obaveza prema državi. U tom okviru treba posmatrati i rješenja predložena u Zakonu o kontroli ugovora zaključenih u procesu privatizacije i Zakonu o stečajnom postupku. Prvi zakon je izraz potrebe na koju je tako često ukazivao i Sindikat BiH. Drugi zakonski projekat ima za cilj da omogući revitalizaciju i na toj osnovi privatizaciju zdravih dijelova firmi.

Kad je u pitanju ostvarivanje prihoda, smatram da su mjere, koje je Vlada preduzela od 1. augusta ove godine,

rezultirale kvalitetnijom popunom svih budžeta, osim federalnog. Naša namjera je i bila da što više punimo kantonalne i općinske budžete, da bi se na nižim nivoima vlasti utjecalo na kvalitetniji standard građana, ali ćemo jačanjem finansijske discipline ubuduće poraditi i na punjenju Budžeta Federacije.

Iako rezultati privatizacije, gledano u cjelini, nisu u skladu sa očekivanjem, mora se priznati da su, posebno u zadnje vrijeme, i na ovom planu uočljivi pozitivni pomaci. Svjedoci ste dolaska prestižne firme ISPAT u KHK Tuzla i razgovora o kupovini BH Steela. Nagovještava se i uspješna privatizacija Krivaje iz Zavidovića, te Natrona iz Maglaja. Pokrenuta je proizvodnja u Fabrici sode u Luvkavcu, počela je gradnja mini-centrala u Fojnici. Nove šanse u pogledu stranih ulaganja u elektroenergetici, te gradnji mini i srednjih hidrocentrala otvorene su i na nedavno održanom Poslovnom forumu u Londonu, koji je, kao što znate, bio svojevrsna prilika za prezentaciju naših privrednih mogućnosti i traženje tržišta za naše proizvode.

U prilog onome šta je uradila ova Vlada govori i ocjena MMF-a u posljednjem pregledu da je ukupna implementacija postavljenih uvjeta, posebno finansijske discipline, bila čvrsta i da su sve mjere koje je postavila ova finansijska institucija apsolutno zadovoljene.

Ovo smatram još krupnijim rezultatom ako se uzme u obzir činjenica da je Vlada ove obaveze ispunila u uslovima opadanja priliva strane pomoći koja je korištena za rekonstrukciju, posebno infrastrukturnih kapaciteta i stanju još uvijek velike zaduženosti. Samo obaveze Federacije prema vanjskom dugu godišnje iznose oko 205 miliona KM koje smo, kao što rekoh, uspješno izvršavali.

Značajno je da Vijeće ministara i dvije entitetske vlade zajedno rade na provođenju Akcionog plana za realizaciju hitnih reformskih mjera od 01. 08. 2003. do 01. 03. 2004. godine s ciljem stvaranja jedinstvenog ekonomskog prostora u BiH. Od ukupno 74 mjere iz ovog plana, do kraja novembra kompletirana je implementacija 61, dok se 13 mjera nalazi u završnoj fazi primjene.

I na planu legislative Vlada je «zaokružila» neke stvari. Donesen je set zakona iz oblasti reforme pravosuđa, pripremljen dugo očekivani zakon o boračkim pravima, u Parlamentu je i zakonski projekat o reviziji privatizacije i sl. Ukupno je u parlamentarnu proceduru upućen 121 zakonski i drugi akt, od čega je oko 90 u formi nacrtu, odnosno prijedloga zakona.

Na žalost, još uvijek posebnu slabost predstavlja stopa zaposlenosti, koja se sporo uvećava, iako ima izgleda da implementacija projekata koje sam maloprije spomenuo popravi i tu sliku. Ovdje ne treba zanemariti još uvijek značajan broj onih koji rade na crno i gdje, također, ima prostora za energičnije zahvate. U tom cilju je i jačanje mjera nadzora i finansijske discipline. Mislim da će u rješavanju ovog problema pomoći ubrzanje procesa privatizacije, ali i realizacija daljnjih mjera ekonomske i pravne reforme koje slijede.

2 Kao prvo, mislim da se u ekonomiji stanje ne može posmatrati izolovano, odnosno samo za prostor jednog entiteta. Dapače, duboko sam uvjeren da su za ekonomske uspjehe nedovoljni i državni okviri i da je izlaz iz teškog stanja u jačanju jedinstvenog ekonom-

skog prostora, efikasnoj provedbi integracionih procesa kako unutar države tako i šire, te harmonizaciji propisa i procedura sa evropskim standardima. Prema tome, i u narednoj godini moramo istrajati na putu osiguranja samoodrživog rasta, koji će biti pokrenut, prije svega, izvozno orijentiranim privatnim sektorom i omogućiti brže zapošljavanje. U tom sklopu, pažnju zaslužuju očuvanje i jačanje makroekonomske stabilnosti, unapređenje okruženja za investicije i izvoz, smanjenje potrošnje u administraciji i osiguranje kvalitetnih javnih usluga građanima i poslovnim subjektima. Moramo shvatiti da stremimo ka jednoj tržišnoj ekonomiji gdje će do izražaja doći profitabilnost, efikasnost i stručnost.

Inače, sljedeću godinu cijenim odlučnom prekretnicom u ekonomskom razvoju zemlje u cjelini. Iako za okončanje strukturalnih reformi i njihove osjetne rezultate treba dosta vremena, smatram da već u sljedećoj moramo biti konkretni u smanjenju nove nezaposlenosti, što zahtijeva fleksibilnije tržište rada i bolje usmjeravanje javne potrošnje ka rješavanju izrazitih socijalnih problema. Privatizacijom strateških preduzeća i njihovim restrukturiranjem (uključujući implementaciju stečajnih postupaka) moramo obezbijediti povećanje nivoa privatnih investicija i domaćih ekonomskih aktivnosti. Trajno aktuelan zadatak pri tome ostaje smanjenje birokratskih prepreka za poslovanje, strana ulaganja i implementaciju poreskih reformi.

Što se tiče orijentacije u pravcu promocije izvoza, ona ima cilj da olakša trgovinu preko institucionalne reforme, što podrazumijeva operacionalizaciju Državnog vete-

rinarskog ureda, uvođenje i primjenu EU normi, nastavak rada na pristupanju Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, jačanje konkurentnosti proizvodnje i promoviranje privatnih ulaganja u sektor izvoza.

Okosnicu Vladinih mjera u sljedećoj godini u oblasti privrede predstavljaće stvaranje uvjeta za okončavanje privatizacije, posebno strateških preduzeća, podsticaj razvoju malih i srednjih preduzeća, stimuliranje izvozno orijentirane proizvodnje i supstitucija uvoza, osvajanje inozemnog tržišta konkurentnim proizvodima, zaštita domaće proizvodnje, podsticaj razvoja i proizvodnje uglja i uporedo s tim prestrukturiranje rudnika uglja i elektroenergetskog sektora u cjelini, stvaranje pretpostavki za brži razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje, aktivnosti na razvoju koridora Vc i rad na uspostavi jedinstvenog prometnog sistema BiH.

Pogotovo cijenim značajnim energičnije napore na smanjivanju izbjegavanja poreskih obaveza i efikasno i pravično funkcioniranje poreskih uprava za šta su pretpostavke stvorene objedinjavanjem uprave za carine i indirektno oporezivanje na državnom nivou. Sve ove mjere treba znatnije da utiču na obuzdavanje sada već vrlo raširene sive ekonomije i normalizaciji tokova u svim oblastima. U takvim uslovima možemo računati na rast društvenog proizvoda od pet odsto u odnosu na ovogodišnji, što je još uvijek skromno, s tim da inflacija ostane na nivou od jedan odsto.

I ubuduće moramo ići putem reformi. Taj put je težak, ali neophodan, jer je jedini koji Bosnu i Hercegovinu vodi u zajednicu evropskih zemalja.

ABDS

Društvo za upravljanje fondovima d.d.

BIG Investiciona
grupa